

S7E9. Erik B. Jørgensen: Til fods over Alaska og Skandinavien rundt i kajak

(musik)

Erik: Under "Skandinavien Rundt i kajak" havde jeg padlet hele vejen op om den norske kyst og var kommet ned i et rigtig hvalområde nede ved Alta-området. Og jeg havde jo glædet mig så meget til at se hvaler. Der var jeg kommet ind i en større fjord og lå i lejr. Og så lå jeg der og tænkte på "Gad vide, hvornår jeg ville se hvaler?" Inden jeg skulle af sted, så tænkte jeg "Jeg går lige ned i vandkanten". For nu skulle jeg på toilet, og hvis man lige skulle grave det ned, så var det godt dernede omkring. Så jeg gik godt ned, glad og frejdig, og trak bukserne ned og sidder der og kigger ud over storslået natur og udsigt. Og så kigger jeg lidt til venstre og tænker "Hvad er det?" Og så kommer den ene spækhugger op, så kommer den anden. Så kommer der fem spækhuggere bølgende gennem vandet forbi mig. Og jeg sidder dér og tænker "Oj! Spækhuggere!" Og kameraet er oppe i teltet, så jeg prøver at gøre mig færdig, render med bukserne halvt nede om anklerne, holdt oppe med én hånd, op til teltet. Jeg får det op, får fat i mit kamera, og så kan jeg bare se, langt ude i horisonten, spækhuggerne stille og roligt komme ud igennem fjorden. Og jeg må indrømme, at det var lidt bittert. Både med bukserne nede og ingen billeder. Og så tænkte jeg bare "Nej, er det det?" Men heldigvis så fik jeg chancen igen.

(musik)

Bjørn: Du lytter til Den Yderste Grænse. Jeg hedder Bjørn Harvig. I denne sæson dykker jeg ned i de danske ekspeditioner siden 1945, der har fascineret mig mest. Store rejser og eventyrere, der på hver deres måde har inspireret mig og gjort mig klogere på verden. I dag skal vi ud på to strabadserende ekspeditioner, der vigtigst af alt bød på helt utrolige naturoplevelser og møder med vilde dyr. Vi skal ud på den første og eneste tur rundt om Skandinavien foretaget i kajak; 6500 kilometer rundt om Norge, Sverige og Finlands kystlinje. Og dernæst skal vi tværs over det allernordligste Alaska til fods i en oppustelig jolle; gennem Bjørneland, nord for polarcirklen, hvor jærv, ulv og grizzly venter. Så det er en stor fornøjelse at have dagens hovedperson i studiet. Velkommen, Erik B. Jørgensen.

Erik: Tusind tak.

Bjørn: Du har gjort tjeneste i Slædepatruljen Sirius. Du er tidligere jægersoldat og medlem af Eventyrernes Klub, og så lever du efter mottoet "Eventyret starter i din baghave." Nu har du rullet ærmerne op, og det står også tatoveret på armen af dig. Erik, hvordan fik du ideen til, at baghaven nu skulle være Skandinavien og så i kajak?

Erik: Jamen, det startede jo flere år før, hvor jeg sprang ud som fuldtidseventyrer og fandt ud af, at når man drømmer sig langt væk, så er det også vigtigt at lave nære eventyr. Altså, man skal både øve sig og blive bedre til at lave en lang ekspedition. Og det nytter heller ikke noget at tage på en lang ekspedition om to-tre år og så ikke have det i blodet hele tiden. Jeg kan simpelthen ikke lade være med at rejse ud i vores egen natur. Så kom det egentlig af, at jeg fik den idé, at jeg vil padle kajak. Og så var der en, der sagde til mig "Der er heller ikke nogen, der har padlet den rundt om vinteren." Og der skal jeg lige sige, at Danmark rundt i kajak er en konkurrence, ligesom man kan lave et maraton. Det er bare uden Bornholm. Så jeg tænkte, at det gør jeg. Så den 28. december 2009 gik jeg i vandet nede ved Vidå Sluse nede ved Vesterhavet, og så begyndte jeg at padle Danmark rundt. Men det, jeg ikke havde regnet ud, det var, at det blev den hårdeste isvinter i 23 år. Så jeg nåede lige af sted, og så sagde det minus 13, og så begyndte sneen bare at falde. Så kom der først en meter, så lå der halvanden meter sne oppe i Nordjylland. Man kender alle vinterhistorierne med, at så blev de gravide hentet i et bæltekøretøj. Da medierne ligesom var holdt op med at skrive om det, kom de til at se "Der en idiot på vej rundt i kajak!" Jeg var jo kommet godt derop med januarstormen, og da jeg så kom rundt på Østjyllands kyst, lå der mellem to og fem kilometer is ud fra land. Og det var simpelthen så syret en oplevelse at kravle igennem denne grødis hver aften.

Bjørn: Altså, for at komme ind?

Erik: For simpelthen at komme ind. Nede ved Limfjorden, ud for Egå og alt det andet, var det sådan, at jeg kunne slå teltet op ude på havisen, efter jeg var kravlet gennem grøden. To gange havde jeg lejr 2,2 kilometer fra land i Danmark på over en halv meter is. Som jeg siger "Eventyret starter din baghave". At se Danmark som is og nærmest grønlandsk-agtigt, hvor jeg blev i tvivl, om jeg kunne padle rundt eller om isbryderne

faktisk skulle i gang. Og selvom det var koldt og hårdt, så blev det jo et helt nyt eventyr, fordi alle fugle og svaner var draget ud i havet, fordi søerne var frosne. Folk stod inde på stranden med kakao og kage til mig og ville snakke med mig, fordi det altså var helt vildt. Så dette nære eventyr blev helt ekstremt og anderledes. Så det har virkelig sat sig i mig. Så selv den dag i dag rejser jeg tit ud og bare sover en enkelt overnatning og husker eventyret i hverdagen. Og det er derfor, det hedder "Eventyret starter i din baghave."

Bjørn: Så denne isvinterekspedition gav dig mod på mere, Erik? Eller den føder i hvert fald dit store skandinaviske projekt?

Erik: Ja, den føder "Skandinavien rundt i kajak", som vi skal snakke om nu her.

Bjørn: Hvor der også er sne, da du starter? Eller hvordan er det?

Erik: Ja, jeg starter jo i april måned, og jeg får ikke en gang ideen selv. Der er en, der skriver det til mig: "Der er ingen, der har padlet Skandinavien rundt". Nu skal jeg lige se, hvad han mener. Og han mener ikke selve Skandinavien - det er jo også en løgnehistorie. Men det er Norge, Sverige og Finland, som du sagde introen. Men da jeg skal derop, så skal jeg jo ligesom starte, og så skal jeg nå at slutte også. Og det er cirka et halvt år, kan jeg se. Og hvis jeg startede nede, så ville Den Botniske Bugt være frossen. Og hvis jeg ikke blev færdig, så ville Den Botniske Bugt fryse til igen. Så jeg skulle starte i starten af april helt oppe i Nordnorge. Altså ved denne tange, der går ind til Finland, hvor vi har Jakobselv. Og jeg fik et lift derop. Jeg blev kørt derop af en kammerat, og så kom man ligesom deroppe. Men den sidste by, Kirkenes, er 27 kilometer fra grænsen, og der ligger jo over en meter sne stadigvæk her i april. Så det endte faktisk med, at en lokal sagde "Jeg har skaffet dig et lift". Det var fint. Så kommer jeg derop, og så holdt militæret der simpelthen med et bæltetøj. Fordi de har åbenbart disse grænsestyrker ind mod Rusland, og de har en eller anden paragraf, der siger, at de skal lave lokalhjælp. Og det var mig. Så jeg blev kørt ud til grænsen, og de hedder jo faktisk også jægere, selvom det er værnepligtige. Så jeg blev lige kørt ind på basen for at holde et foredrag, og så blev jeg kørt ud næste dag, og så kunne jeg starte den 5. april helt deroppe i Nordnorge, hvor der stadigvæk ligger en meter sne. Men man skal bare lige huske, at Golfstrømmen går op. Så er der er ikke is i vandet.

(musik)

Bjørn: Lad os komme ud i kajakken, Erik. Hvad sker der, da du skyder fra land?

Erik: Jamen, altså dette med ligesom at skubbe kajakken i vandet, tage det første padletag, vendes sig om og vinke farvel til disse par soldater og ham, der har kørt mig op, det er den bedste følelse i hele verden; uanset hvilken ekspedition jeg tager på. Tage det første skridt, tage det første tråd, sige "Go!" til hundene, eller hvad end det er. Så kan jeg gøre mere. Så har jeg jo planlagt alt det, jeg kunne. Jeg bar trænet det, jeg kunne, og der er ikke mere at gøre. Nu er der kun at nyde. Og det med at padle ud langs den norske kyst og kigge ind på de store nøgne klipper, hvor sneen stadigvæk ligger. Og denne her lidt usikkerhed i maven: "Hvordan bliver det at komme i land? Er der masser af landgangssteder? Hvordan er det?" Og ligesom finde roen. Det var helt havblik og sol, og så bare den dér ubeskrivelige følelse af frihed. Så det var helt ubeskriveligt dejligt.

Bjørn: Kan du huske, for eksempel, den første lejr?

Erik: Jamen, jeg kan tydeligt huske, at jeg padlede derhenad, og - det gør jeg altid - så scanner jeg land for lejrmuligheder. For uanset hvor man rejser, så er det rart at se, om der er mange lejrmuligheder eller få. Skal man slå til, når det bliver sent, ved den første mulighed? Eller ser det ud, som om det bliver ved? Det kan selvfølgelig ændre sig. Jeg havde hele tiden øje på land, for rigtig mange havde sagt til mig, at der var meget få landgangsmuligheder her. Men jeg kunne lynhurtigt se, at det er fordi, du kommer i store skibe. Altså, hvis du kommer i kajak, er der masser af små hak. Og når man så kommer ind, så er det jo et sted, hvor der ikke er ret meget jord. Så det er sten, man ligesom skal ind i. Og så gælder det om at finde en strand med disse små rullesten. Og så kan man ligesom komme ind og gå op imellem stenene og så finde sig et sted, hvor der er mere mos end jord og slå sit telt op. Og det jeg var overrasket over, det var, at der var ufatteligt meget drivtømmer. Så det var sådan helt som om, at der bare var væltet et skib eller noget. Men det var der hele vejen, fordi strømmen går den vej op. Og så at ligge der i lejren og kigge ud på dette flotte drivtømmer, der er formet af tiden og vandet. Og så at kigge ud på dette store hav med klipper og det hele, det var virkelig noget.

Bjørn: Så er det om at tænde et bål eller hvad?

Erik: Det er jeg ikke så meget til, for jeg må indrømme, at når jeg har padlet en hel dag og er træt, så kan jeg bedre lide at sidde inde i teltet - selvfølgelig med indgangen åben og kigge ud, når vejret er til det. Men så skal der lades op til næste dag.

Bjørn: Hvad har du med, Erik? Hvad har du med i kajakken?

Erik: Man kan sige, at jeg har alt med til at kunne klare mig. Og der har jeg den holdning, at når man tager på ekspedition - selvfølgelig i Norden og Skandinavien er der jo byer, og deroppe er der måske mellem 8-10 dage mellem byerne, og andre steder meget mindre - så skal jeg ligesom kunne klare mig en uge eller to. Så jeg har reparationsgrej med, så jeg kan lave min kajak, hvis jeg slår hul i den. Jeg har alt muligt medicin med, så jeg kan ordne mig selv. Og så har jeg alt lejrudstyr med, så jeg kan lave mad. Og så selvfølgelig mad til den periode: lige fra tørsmad til snacks, pakket ned i dagsportioner. Og så har jeg jo alverdens sikkerhedsudstyr: Jeg har en satellittelefon, hvis der ikke er telefon, nødraketter, ild og røg, så jeg kan markere min stilling.

Bjørn: Har du våben med?

Erik: Nej, faktisk ikke. For der er jo en masse regler i Norden her. Man kan ikke rejse med våben, ligesom man kan i Grønland eller Alaska og Canada. Man vil ikke have at folk rejser med våben, men der er heller ikke noget at være bange for på den måde. De bjørne, der er i Skandinavien, har jeg ikke hørt angribe andet end jægere faktisk, når man er på jagt.

Bjørn: Så når du sætter denne her lejr, er det så bare, at du kommer ind og nærmest kolliderer? Eller har du nogle små ritualer for dagen? Laver du dagbog hver dag for eksempel?

Erik: Jamen, det gør jeg. Jeg kommer ind, og i starten er man træt, fordi man lige er kommet i gang, selvom man har trænet. Og senere hen er man altså ofte slidt. Så når jeg skal i land, så har jeg altid den rutine, at jeg slår lejr med det samme. Altså ind og finde en god lejrplads og op med teltet. For hvis teltet står, kan det jo blive regnvejr, og alt er i orden. Og så ligesom indrette mig. Nu står hjemmet her. Og det er på samme måde hver dag, jo: Altså underlaget ud, soveposen ud og sådan lige lufte den - for den

skal jo ligge og få noget luft - og lægge tingene pænt ud til siden, starte branderen, så jeg kan få min kop te. Og så ligesom "Ah!" Og så skriver jeg jo generelt på alle mine ekspeditioner - også fordi, at jeg er eventyrer, og jeg lever af at formidle - så har jeg live-dagbog. Så det er også at sidde og skrive dagbog og så lægge den op via satellittelefonen, eller når der er dækning. Og så er det også at sidde og læse lidt om aftenen og se et afsnit. Altså, jeg elsker naturen. Men lige at have et lille afsnit med af et eller andet.

Bjørn: "Det har jeg fortjent det her." Erik, er det noget, der motiverer dig, at du ved, at folk sidder og følger med i dine ture, når det virkelig er barsk vejr, og det er surt at sidde derude? Er der noget, der kan motivere dig til at sige "Nu giver jeg den lige fem kilometer til"?

Erik: Nej, ikke på den måde. Men det motiverer mig. Så så grunden til, at jeg siger nej, er mere, at jeg er skolet i et system - jeg er skolet på en gård og jeg er skolet i et militært system - hvor det med at give op ikke eksisterer. Altså, jeg er derude af passion. Jeg er derude af lyst. Så jeg kan nemt motivere mig selv. Jeg kan nemt drive mig. Det er også det, der har drevet mig igennem rigtig mange kloge og dumme ekspeditioner og ufatteligt mange tæsk. Men jeg kan godt lide at formidle det. Jeg elsker at rejse alene. Jeg elsker at være alene eller med meget få mennesker. Men jeg kan godt lide at vide det med, at der på den anden side er nogen, der følger med. Så angående den ensomhed, som man kunne føle, der snakker jeg til nogle folk, som jeg så ikke skal - altså, det lyder forkert - have selskabet af, for det har jeg ikke brug for. Men jeg kan godt lide at fortælle om det og være eventyrer på den måde.

(musik)

Bjørn: Erik, vi skal vestpå. Vi skal rundt om et ikonisk sted: Nordkap. Hvad kan du huske den dag?

Erik: Ja, det kan jeg. Jeg fik en rigtig god uge til at starte med, og så kom der sådan dårligt vejr ind. Og så er det sådan hele tiden at ro på chancerne. Så det var med at ro en dag eller to. Dårligt vejr. Og så skulle jeg over til Nordkaps halvø. Det er en ø, jo, Nordkap, hvor man har denne Honningsvåg-by. Så der skulle jeg over. Det er et stort kryds.

Bjørn: Kryds? Der skal du ud på åbent vand?

Erik: Jeg skal ligesom krydse over fra halvøen, og så er der to gange 18 kilometer over. Og undervejs - når jeg siger to gange 18 - kan man ikke komme i land, når der er dårligt vejr. Jeg havde store dønninger, så da jeg rammer Nordkapsøen, så er det om aftenen alt for sent, fordi det har været en lang dag. Så det er 23 jeg kommer ind i nogle kæmpe dønninger. Og så næste dag tager jeg afsted igen. Der har dønningerne lagt sig lidt. Og så kommer jeg forbi Nordkap, som vi kender, som mange har set, med denne globus oppe på. Men det, der gik op for mig, når man kommer ude fra vandet, er, at det er meget stejle klipper. Jeg er ikke sikker på, hvor høje, men nok 2-300 meter høje. Og så kunne jeg bare se sneen ligge deroppe. Og så kunne jeg lige ane denne lille globus. Men fordi dønningerne kom ind udefra, så er der det, der hedder refleks-bølger. Når de smadrer ind mod de store klipper, så bliver de kastet tilbage. Der lå jeg og happede. Jeg kan huske, at da jeg skulle tage et billede af det, der lå jeg med en pagaj for at have fat i vandet, og så tog jeg billeder med én hånd. Og så padlede jeg videre. Og så kunne jeg ikke lade være med at grine lidt efter. For det var ligesom målet. Jeg kunne jo godt have padlet indenom - det er en ø, jo - men jeg kunne ikke komme og siger, at jeg har padlet Skandinavien rundt og så ikke have været forbi Nordkap. Men det er jo rigtig norsk, for det er jo et PR-stunt. Nordkap er jo ikke det nordligste punkt. Lige fem kilometer længere henne ligger der et kap, der går længere ud, der hedder Knivskjellodden. Og det er sådan en helt ubetydeligt lille kap, der kommer løbende stille og roligt ud i vandet. Og det er jo faktisk det nordligste. Så jeg kunne ikke lade være med at grine af den - altså i teorien - turistfælde deroppe.

Bjørn: Der er ikke blevet placeret nogen globus der?

Erik: Nej, ikke en skid. Og så kommer jeg rundt. Og så vidste, jeg at der ville komme storm. Og så var jeg så heldig, at fordi jeg laver sådan nogle ture, så vil det lokale kajakmiljø her hjælpe mig. Så har jeg også fået en mail om, at hvis jeg kom til Gjesvær, så ville jeg blive hentet af en, der boede ind i Honningsvåg. Og da der var dårligt vejr, blev jeg hentet. Jeg kom den 21. april og den næste dag, den 22. april, ville han så køre mig ud, så jeg kunne se Nordkap oppefra. Og det sjove var, at vi holdt i venteposition, for der skulle sneplov på, fordi der var snestorm. Og så kørte vi ud og stod oppe ved globussen og kunne kigge ned. Og så bare det kontrastfyldte af, at jeg er på ekspedition, og der er snestorm.

Bjørn: "Hvad laver jeg heroppe på land?"

Erik: Foråret var slet ikke startet.

Bjørn: Erik, det lyder jo exceptionelt farligt at ligge i vand, hvor der er tilbageslag fra klipperne.

Erik: Ja og nej. Jeg vil ikke sige, at jeg er adrenalinjunkie på nogen måde. Jeg er sikkerhedsnarkoman. Men man skal huske, at en kajak jo er skabt til det, når man har last i den. Så dønninger er ikke slemt. Det, der er slemt, det er bølger, der brækker, ligesom man kenderovre ved Vesterhavet, hvor de vælter over hinanden. Altså ved dønninger lægger du bare og kører op og ned, og du kan godt føle - ligesom jeg siger - at man skal have en pagaj i vandet. Men det er ikke sådan, at jeg er ved at vælte. Selvfølgelig ville en nybegynder aldrig tage derud. Men det er ikke sådan, at jeg tænker "Nu tager jeg en kæmpe chance." Der var kun ganske få gange på turen, hvor jeg blev overrasket. Hvor jeg så lige havde en kilometer ind, hvor man godt kunne tænke "Uh! Nu skal jeg lige ind." Men ellers ser jeg det ikke som ekstremt. Man skal huske, at alt eventyr handler om at tage et skridt af gangen. Og jeg har taget et skridt ad gangen i mange år, så jeg er jo på et vist niveau, og det er det, man altid skal huske.

Bjørn: Hvordan kommer du i kontakt med sådan en nordmand, som du får lov til at bo hjemme hos osv.? Hvordan finder han dig?

Erik: Jamen, det er simpelthen i starten. Jeg rækker selvfølgelig ud til det nordlige Kirkenes for at finde ud af, hvordan man kommer ud til Jakobselv. Ellers er det faktisk et lille miljø, ligesom alle andre ting, så når man så kommer derhenad, så rygtes det. Så er der nogen, der synes, det er sjovt, og så får man bare mails tikkende ind undervejs. "Hvis du kommer her, så giv lige et kald" for eksempel.

Bjørn: Og det er faktisk den samme erfaring, du har fra Danmark, ikke? Folk føler med.

Erik: Ja, og inviterer mig ind. Det oplever jeg virkelig under "Danmark rundt".

Bjørn: Du kommer over i dette Alta-område, hvor du meget malerisk fortæller, at du sidder og ser disse fem spækhuggere, du sidder med bukserne i hænderne, og du når ikke at få et billede. Men så vidt jeg husker historien, Erik, så er der jo heldigvis flere møder med disse store dyr.

Erik: Da jeg ligesom er kommet mig over, at jeg ikke fik nogle billeder af spækhuggere og en ordentlig oplevelse, så kommer jeg faktisk ud af området. Så langt ud, at jeg tænker "Jeg kommer ikke til at se spækhuggere i den." Og så er det sådan en rigtig råkold dag med modvind, hvor jeg sidder lidt i de triste tanker, nærmest, og padler derudaf. Så sidder jeg og kigger lidt nedad, men skråt frem. Og så lige pludselig siger det bare "Puf!" Og så kommer der et dyr op af vandet. Jeg når lige at tænke "Delfin!" Det er sådan cirka 10 meter skråt fremme til venstre, og så kommer den sådan imod mig. Og så når jeg sådan lige at tænke "De har da ikke hvide striber." Og så dykker den. Og så skal jeg lige kigge. Så kommer den op igen på den anden side og svømmer direkte imod mig. Og så får jeg lige et kig på den. Så tænker jeg "Det ligner en lille spækhugger." Og så siger det bare "Blæs!" Og så på den venstre side af kajakken, altså to-tre meter fra mig, kommer moderen op. Altså parallelt med kajakken. Så der er bare spækhuggere over det hele. Og jeg sidder bare og flår i min dækstaske for at få mit kamera frem.

Bjørn: Endnu en gang!

Endelig får jeg fat i mit kamera, og så kommer ungen en gange derop. Så jeg får ikke noget billede. Så har jeg lige et videoklip af, at den kommer op 30-40 meter fra mig en sidste gang. Så jeg tror, det har været en spækhugger eller to med en til to unger. Men selv disse 30 sekunders vild panik og uden billeder sidder så dybt i mig. Og selv om det er sådan en mikrodelt af ens tur, så er det det, der gør, at det er fedt at tage på tur. Det er disse små møder, som man aldrig nogensinde kunne drømme om eller forestille sig.

Bjørn: Nu ved jeg ikke, om jeg vil kalde dette et lille møde, Erik. Men det er i hvert fald noget, der ikke fylder i så lang tid.

Erik: Nej, det er jo få sekunder. Men det er det, der er brændstoffet.

Bjørn: Hvad vil disse spækhugger? Vil de op og se?

Erik: Ja, de vil bare op og se.

Bjørn: De er nysgerrige?

Erik: Ja, det har jeg oplevet med lige fra marsvin til sæler. De ved godt, at der er et eller andet deroppe. Jeg har aldrig følt mig truet.

Bjørn: Det er ikke farligt, hvis de dykker op under dig.

Erik: Jeg har aldrig hørt om noget. Man ser jo alle disse fine videoer på YouTube, hvor hvaler nærmest flygter. Jeg har også haft pukkelhvaler inde ved siden af kajakken. Og jeg har aldrig følt mig truet. Det er som om, de ved præcis, hvor jeg er.

Bjørn: Hvad står ellers stærkest i din hukommelse, når du tænker tilbage på Skandinavien? Er der nogle episoder i Sverige? Du kommer jo også senere til Finland.

Erik: Der er jo rigtig meget. Det er naturen, jo. Det er den storslåede natur i Norge, og det er skærgårdene i Sverige med solopgangene og solnedgangene. Og der er jo mange sjove oplevelser, men det er jo især dyrene. Jeg kan huske engang, hvor jeg havde lagt mig ind på en ø. Jeg kunne godt se, der var græsset. Jeg kommer ind og slår telt op og sover. Og så næste dag kan mærke jorden...

Bjørn: Hvor er det? Er vi i Sverige?

Erik: Ja, vi er oppe i Den Botniske Bugt. Og sådan en typisk svensk skærgård. Og så tænker jeg "Hvad fanden?" Så åbner jeg lige og kan se, at der kommer noget kødkvæg, og det er fint. Så jeg lukker igen, og så pakker jeg det hele sammen, og det er sådan lidt efterårsagtigt, så jeg tager min kajakdragt på. Den er helt rød og med nogle sorte striber. Og så åbner jeg. Og så lige uden for teltet står der bare sådan et kødkvæg, sådan en tyr, på sådan cirka halvandet ton. Den står lige 3 meter fra indgangen, og der ligger min kajak. Så den står helt oppe ved spidsen af kajakken. Jeg er opvokset på en gård. Så jeg kravler ud, og så kigger jeg lidt på ham, og så pakker jeg teltet ned. Han bliver bare stående, og køerne kommer tættere og tættere på. Så tænker jeg bare "Jeg må ikke komme imellem ham og køerne." Og så går jeg ligesom ud, og jeg skal pakke forreste pakluge helt ude ved ham. Så jeg aer ham sådan lige på mulen. Og så kigger han

lidt der. Og så sidder jeg og pakker lige ved siden af sådan en halvanden tons tyr. Så får jeg det hele pakket, og så bakker jeg stille og roligt. Så følger han mig stille og roligt ned til vandet. Og da jeg ligesom tager af, står han sådan og kigger.

Bjørn: Han skulle lige se, hvem du var.

Erik: Jeg skulle lige følges til døren. Og jeg elsker nogle små oplevelser.

Bjørn: Jeg husker, at du også ser en ko stå i vandet. Er det ikke også i Sverige?

Erik: Jo, det er lige ved siden af, hvor jeg også kommer rundt om en ø og tænker "Jamen, der er ikke noget her." Så kommer jeg lige rundt om en ø, og så midt ude i ingenting står der bare en ko. Og jeg tænker lige "Hvordan kan den stå derude?" For der er dybt. Men så går det op for mig, da jeg kommer derhen, at der simpelthen er sådan en sandtange imellem ø og land, hvor de simpelthen kan gå over. Men lige når man ser det, så tror man bare, man ser syner.

Bjørn: Hvad overrasker der mest, da du kommer til Finland? Det er jo hele den finske vestkyst, du faktisk padler ned langs. Altså sydpå og rundt om, Erik. Og du er afsted i 175 dage i alt?

Erik: Ja. Så det er den sidste måned, jeg er i Finland. Det der overrasker mig, at alle har sagt, at det bare er Sverige. Men allerede da jeg krydser grænsen, så er det ikke Sverige. Altså, det er en markant ændring fra dette skærgårds-miljø med granskove, til at det bliver birkeskov og siv, der ligesom vokser ud i skærgården. Skærgården bliver meget mere kompleks. Det er sådan en labyrint ind igennem disse skærgård. Jeg har grint mange gange af, da jeg var derinde, at det er ufatteligt svært at se, hvor du er henne, når man ikke har en GPS. Der er sømærker overalt med bogstaver. Så kan man se, at nu er man der, og nu kommer den hen og... Og så når man padler ud og kan se, der er meget dybt, jamen, så "Bam!" Siger det, når man padler ind i en stor sten. Der er simpelthen store sten i vandet over alt.

(musik)

Bjørn: Det er ikke, fordi jeg vil skynde mig igennem Skandinavien, men alligevel. For jeg har lovet mig selv og dig, at vi skulle igennem to ekspeditioner. Jeg ved, at det er Alaska, som virkelig fylder meget for dig. Nu skal vi videre. Du er ikke en mand, der sidder på hænderne. Altid har du store ideer og store rejser planlagt. Og så dukker Alaska op. Og hvad er det for en lyd, vi hører i baggrunden her, Erik.

Erik: Jamen, det er en lillebitte flyver, der flyver derud af. Og i Alaska er der jo ikke så mange veje, når man skal op i den nordlige del. Jeg ville ligesom rejse Alaska på tværs ude i ødemarken. Væk fra stier og altså ud i den store vildmark. Og deroppe er vildmarkens bil disse bittesmå flyvere på nogle store oppustelige gummihjul. Jeg får sådan en flyver til at sætte depoter ud til mig, og så skulle den flyve mig ud. Der kan være to mand i den. Så han har fløjet mine depoter ud, og så skulle jeg flyves ud. Og jeg kan huske denne drøm: Jeg havde planlagt et år at skulle ud i denne store vildmark. Gå over grænsen til Canada mod vest og bare gå vest og vest til jeg kom til havetovre i den anden ende. Han flyver mig ud, og jeg havde glædet mig så meget. Jeg tror, det var 11 minutter, jeg var i flyveren, og så kan jeg bare mærke, at jeg begynder at svede. Så af med jakken! Jeg holder ikke op med at svede. Og flyveren begynder at bumpe endnu mere. Der kommer lufthuller, og det hele giver sig. Og så kaster jeg op. Og så kan jeg bare huske, at det, jeg havde glædet mig allermost til var flyveturen. Men det eneste, jeg glædede mig til de næste tre timer var, at jeg skulle ned på jorden, for jeg nåede at kaste op 12 gange.

Bjørn: Ej nej nej!

Erik: Og jeg kan huske, at der er flere og flere vindhuller. Og flyveren bumper afsted. Og vi flyver ud mod grænsen. Han snakker til mig en gang imellem mig. Og jeg har det bare dårligt. Jeg skal bare ned. Og så siger han også "Der er meget vind." Det kunne jeg jo godt mærke. Og så snakker han om en eller anden dal, vi skulle ud i. Noget der hedder Concrete-dalen. Det var ligesom dér, jeg gerne ville starte ved grænsen til Canada. Vi landede nok en 5-10 kilometer fra grænsen. Så lander vi, og jeg er så dårlig, så jeg vælter ud af flyveren der. Kravler ud. Så peger han på et kort, hvor vi er. Peger også lige. Jeg siger "Fint" og så "Tusind tak" og spiller helt med alle brækposerne. Og så letter han ligesom. Og så "Hvad var det, han sagde?" Og så kigger jeg på kortet og kan se, at det jo ikke er den dal. Så er vi 47,6 kilometer i luftlinje fra grænsen.

Bjørn: Hvor du skulle starte?

Erik: Ja, hvor jeg egentlig gerne ville starte. Og jeg har det dårligt, så jeg ligger inde i teltet. Da jeg sådan nogenlunde er holdt op med at være svimmel, tænker jeg "Jeg kan jo ikke gå Alaska på tværs uden at gå hele vejen." Så der er kun én vej. Det er jo at gå den forkerte vej til at starte med.

Bjørn: Det siger også meget om dig, Erik. Der er ikke noget med "Så starter jeg herfra".

Erik: Nej. Så jeg brugte lige 4 dage på at gå ud til grænsen og så tilbage igen.

Bjørn: Ej nej nej. Hvad var planen så? Du skulle jo både gå, men også padle?

Erik: Ja, jeg havde sådan lidt en åben plan. Jeg ville i hvert fald starte med at vandre, og så laver jeg planen lidt om undervejs. Den første del af min plan var at gå primært i den nordlige del af Alaska. Der kommer noget, der hedder Brooks Range Mountains, som ligesom er zonen mellem Arktis og disse store floder som Yukon, som man kender. Og det er dér, hvor dyrene er. Det er der, hvor der stort set ikke er nogle byer. Der er et par enkelte byer. Og der vil jeg gerne gå, for så går du også højt i forhold til, hvor floderne starter. Det er vildmark, det er dyr, og det er til at gå i. Så jeg vil gå de første 900 kilometer og springe i en gummibåd og så tage de sidste 650 kilometer ud.

Bjørn: Og så er der blevet lagt depoter ud til dig. Hvor mange steder undervejs?

Erik: Det endte med 7 depoter. Så vi startede med at lægge de 3 mænd, mens han fløj mig ud. Og så skiftede han til en større vandflyver, og så lagde han ligesom de andre ud fra mine koordinater. Og så fik jeg genbekræftet koordinaterne, hvor de var. Og så var jeg ligesom på egen hånd.

Bjørn: Og Erik, så bliver jeg nødt til at spørge dig: Du opsøger altid vildmarken. Det er ligesom om, at jo længere væk fra mennesker, jo længere ud i vildmarken, des bedre.

Erik: Ja.

Bjørn: Fortæl, hvad det er, der fascinerer dig så meget derude.

Erik: Vildmarken for mig er der, hvor jeg får min passion. Og det stammer nok fra slædepatruljen Sirius, hvor man ligesom kom op at køre i denne enormt store ødemark med hundeslæden og mødte isbjørnen i dens rette element. Ligesom at være derude i naturen, hvor det er naturen, der har kræfterne. Hvor det er naturkræfterne, der bestemmer, om man faktisk overlever eller har det godt. Og at møde dyrene der, hvor de hører til. Det var det, der ligesom satte kimen til det. Og det er også det, jeg søger. Især her under "Alaska på tværs": Jeg vil gerne ud og møde ulven og grizzlybjørnen og fornemme denne vildmarken. At det ikke er mig imod naturen, men det er mig med naturen. Og jeg får sådan en "indfødt"-stemning inden i mig. Jeg føler faktisk, at jeg er indfødt på den nordlige halvkugle, fordi jeg har så mange færdigheder. Selvfølgelig er der en masse, der kunne gøre det bedre end mig. Altså en indianer eller inuit i området kunne gøre det bedre. Men jeg kan klare mig meget i ekstreme forhold i forhold til, hvis jeg nu skulle klatte på bjerge, hvor en sherpa ville være stærkere end mig, eller jeg gik inde i junglen, hvor jeg ville være fuldstændig på udebane. Så det er det, jeg søger.

Bjørn: Og i modsætning til at bosætte sig og sige "Nu bor jeg her i 6 måneder og bygger mit eget hus", så bygger du også dine rejser op over en eller anden form for præstation, eller i hvert fald en ramme. Hvad giver det dig at lave dette, Erik?

Erik: Jamen, det at bevæge mig kan jeg virkelig godt lide. Jeg er meget fysisk. Og så er der også et eller andet i at præstere noget. Folk vil også hellere høre om "Alaska på tværs", end de vil høre om, at jeg spankulerede lidt rundt i vildmarken. Så der er også noget PR i det. Men jeg elsker virkelig det der med at bruge min krop. Og ved at bruge min krop, synes jeg også, at jeg får flere belønninger ved at komme nogle øde steder hen. Især steder, hvor man ikke kan komme frem på ret mange andre måder. Så jeg føler, jeg får naturen og dyrene tættere på, når jeg bevæger mig. Og så kommer der jo også møder med mennesker og alt muligt andet undervejs i sådan noget. Men det er jo bare bonus. Det er ikke det, jeg søger efter.

Bjørn: Og så siger du: dyrene. Og de kommer jo til at spille en ekstremt vigtig rolle for dig her. Det er ligesom juvelen undervejs på rejsen.

Erik: Ja.

Bjørn: Der har du også nogle våben. I modsætning til Skandinavien så rejser du med våben her. Hvad har du med for at passe på dig selv?

Erik: Jeg har egentlig en peberspray med. Fordi peberspray er den bedst mulige måde, hvis der skulle komme en eller anden konflikt, og det er også bevist, er det er det sikreste. Så lagde jeg faktisk ud med en riffel, for jeg kan ikke købe en revolver eller en pistol som civil. Men på vej ud i flyveren, så kigger ham den ene hjælper på mig og siger "Du kan da bare låne en revolver af mig." Og det var lidt sent at vide. Så jeg startede faktisk med en riffel, men senere, da de skulle lægge nogle depoter ud, så fik jeg mulighed for at skifte riflen til en ordentlig revolver.

Bjørn: Kunne lægge ammunition med ud?

Erik: Ja, så fik jeg en ordentlig revolver i stedet for at slæbe rundt på riflen. Det er lidt nemmere.

Bjørn: Jeg omtalte det som bjørneland.

Erik: Ja.

Bjørn: Du møder jo rigtig mange bjørne undervejs?

Erik: Ja, jeg når at møde 34 grizzlybjørn og 1 sortbjørn.

Bjørn: Hold nu op, mand!

Erik: Og ja, det er fantastisk.

Bjørn: Kan du huske det første møde? Eller et af de første møder?

Erik: Jeg kan tydeligt huske det. Den allerførste ser jeg ikke. Det er inde i noget buskads. Men på vej ud til grænsen, fordi jeg er sat så langt af fra grænsen, så tager jeg en chance en dag og siger "Hvis jeg nogensinde skal nå ud til grænsen og tilbage igen med den mængde mad, jeg lagde ud med, så efterlader jeg faktisk telt og rygsæk, og så går jeg 27 kilometer ud til grænsen, og så vil jeg gå tilbage samme dag." Og det i rent

terræn. Altså, der er ikke stier eller noget som helst. Så jeg efterlader alt. Også riflen. Og så tænkte jeg bare "Jeg håber på det bedste". Og så tog jeg en peberspray, og så tog jeg en lille vandpose med rygsækseler på - sådan en lille bærepose. Og så gik jeg bare med lidt regntøj, strygestål og sådan lidt. Og så møver jeg af sted. Og så lige før grænsen rammer jeg sådan en større flod, der ligesom løber ud i Concrete Creek. Og der går jeg. Og så,ovre på den anden side, ser jeg lige pludselig en grizzlybjørn sidde ved sådan et grantræ. Der var fint. Og så lige pludselig dukker der et hoved til op. Og jeg står jo på den anden side af floden - der 75-100 meter over - og jeg står og kigger på dem, og de kigger lidt på mig, og det er ganske hyggeligt. Så går vi sådan lidt sammen på hver sin side af floden, og så går jeg fra dem. Og det er jo rigtig fint. Så går jeg et par kilometer ned, og så pludselig så går floden ind i en klippevæg ovre på min side. Og jeg mangler lige et par kilometer. Så tænker jeg "Jeg krydser." Men fordi jeg skal gå så mange timers, så tænker jeg "Jeg er lige et luksurdyr. Jeg tager støvlerne af." Så jeg vader over med bare ben. Og så sætter jeg mig lige på den anden side. Så sidder jeg lige og lufttørrer. Jeg skal lige have en pause, og så sidder jeg sådan lidt. Så kigger jeg til venstre og så tilbage igen. Og så tænkte jeg "Hvad var det, jeg så?" Og så kigger jeg. Og på skrænten ned mod mig - jeg sidder ligesom på en slette - der kommer grizzlybjørne løbende - småluntende ned ad bakken. Og så er de 150 meter fra mig, så jeg skynder mig.

Bjørn: Mod dig?

Erik: Ja ja. Så jeg skynder mig at få strømperne på og stramme støvlerne. Og så tænker jeg "Jeg gør lige opmærksom på, at jeg er her." Altså jeg rejser mig op og råber "Hej bjørne, hej bjørne!" og vinker og gør mig stor. Og det virker også lige som det skal. De stopper. Det er ganske fint.

Erik: Så stopper de bare et splitsekund. Så går hanbjørnen - det ser ud til at være en hun- og en hanbjørn - bare forbi og går lige mod mig stadigvæk. Jeg kan godt sige dig, at jeg får bundet snørebånd. Og så tænker jeg "Skidt pyt med snørebånd! Jeg skrider!" Så jeg går ligesom ude på den slette, så jeg er klar. Og så kommer de ligesom gående langs. Men de virker ikke truende eller noget som helst. Og så tænker jeg, at de bare bliver ved. Og så lige der, hvor jeg har siddet, da de kommer dertil, kan jeg se, at hunbjørnen stopper op, og så står hun og vejer i luften. Så får hun færten af mig, og så kan jeg godt love jer for, at hun løber alt, hvad hun kan ind i krattet. Og så står hanbjørnen

og jeg og har øjenkontakt. Han kigger ligesom på mig. Så kigger han på hende, der løber afsted. Så kigger han en gang til på mig, og så drejer han af, og så går han hen mod hende. Men så forsvinder de ind i krattet. Jeg går også ind i krattet for ligesom at stå ved grænsen. Der er jo ikke nogen grænse. Jeg står bare med en GPS, og når kortet holder op, så ved jeg, at jeg er i Canada.

Bjørn: Fantastisk scene, Erik!

Erik: Og så går jeg tilbage, og så ser jeg dem ikke mere. Heldigvis.

Bjørn: Gud ske lov var hun der! Hun var mere interessant, end du var.

Erik: Heldigvis. Der var prioriteter.

Bjørn: Erik, så går der flere dage, og så kommer du tilbage til dér, hvor du oprindeligt blev smidt af. Så går der ikke så lang tid, før du kommer forbi et sted, der hedder Arctic Village.

Erik: Det var et lille indianersamfund, jeg egentlig ikke havde planlagt at skulle forbi. Men fordi der var en masse oversvømmelser, så havde han sat mit tredje depot sydlige, end jeg havde regnet med. Så laver jeg om på ruten, og så går det op for mig, at jeg kommer forbi et lille indianersamfund. Det var faktisk der, jeg skulle have min revolver. Så jeg ringer til ham der og siger "Jeg lægger ind der. Kan du ikke smide revolveren der?" "Arctic Village?" siger han så. "Der skal du ikke gå ind. De hader hvide mennesker." Jeg går lige forbi. Så jeg går derover af. Og det ender faktisk med, at jeg er på den forkerte side af floden, da jeg kommer frem. Det er en rimelig stor flod, så jeg gider ikke at svømme. Så jeg står der og fløjter, og jeg kan se, at de ser mig. De gør ikke en skid. Så pludselig står der dame, og jeg skal bare vente. Lidt efter kommer der 4 indianerne ned i en båd, der sejler over mod mig. "Hvorfor kommer der 4 indianere over og henter mig?" Og der sidder 4 store mand. Da de kommer nærmere, sidder de og puster balloner op. Så kommer de ind. "Hej", siger jeg. Og "Pust!" siger de så. Så får jeg nogle balloner, og de siger "Hvor kommer du fra?" Jeg kommer gående, og vi står og puster balloner op. De begynder at sætte dem op i terrænet. "Nå okay, velkommen til, vil du med over?" "Jamen, det vil jeg da gerne." "Nå, det var fint." Og siger jeg "Hvad laver I?" "Du står på vores skydebane." Det var nemlig op til den 4. juli, så der var 4. juli-

arrangement i byen. Så da jeg sejlede over, kom hele byen, og så var det skydebanen den vej, jeg var kommet gående ned gennem skoven af. Men de var flinke, og jeg fik lov til at slå teltet op ved én. Og det er sådan et lille samfund på 150 indianere. De har ikke nogle veje derinde. Men i Alaska er der faktisk fly to gange om dagen. Det lyder helt åndssvagt. Sådan nogle små fly. Men det er sådan en del af denne pakke, at man ligesom støtter indianerne. Det er træhuse, og så lever de desværre rigtig meget af bistand. Så det er et meget fattigt området. Og så er mange af dem pelsjægere, så om vinteren har de ligesom nogle områder, hvor de kører ud med snescootere. Og om sommeren er det meget fiskeri, og så har de noget elgjagt. Og så er det desværre også rigtig meget støtte, så det er virkelig fattigt. Men generelt rigtig flinke mennesker.

Bjørn: Og du møder jo en ældre herre, som du betegner som et fint møde med måske en høvding?

Erik: Ja, altså jeg går jo lidt rundt i byen, og de advarer mod hinanden, og jeg er oppe ved købmanden og sådan noget. Og den eneste, jeg egentlig ikke kan lide, det er borgmesteren. Ham kalder de også "chief". For hver gang han kommer, siger han, at jeg skal komme op mandag - jeg kom i weekenden - og betale 20 dollar for at være der om dagen. Så siger jeg "Hvorfor?" Jamen, det var sådan et 'fee'. Så sagde jeg "Det er helt fint." Men han blev ved med at huske mig på det. Så den dag, jeg skulle op og betale, sidder jeg ligesom og venter. Jeg skal også lige på posthuset, fordi jeg har fået tilsendt en solcelle, der var gået i stykker. Og de havde sagt, at den åbner altså ikke efter tiden, så jeg sidder og venter der. Så kommer der lige pludselig en ATV kørende med en gammel, gråhåret mand med rigtig langt hår sat op, som man kender det, bag til og med stort høreværn. Så stopper han ligesom foran posthuset og siger "Det er stadigvæk lukket." Nå, så kører han. Så sidder jeg 10 minutter mere. Og så kommer han fræsende tilbage og siger, at det først åbner om en time. Jamen, det skulle jo åbne klokken 9 og nu er klokken halv 10. Men han sagde "Det åbner først om en time. Vil du med hjem og have en kop te?". Og så kører vi. Og vi kører forbi disse meget fattige huse. Der, hvor jeg boede, havde de ikke vasket op i lang tid, og der flød med ting ude foran. Gamle snescootere. Så kommer vi hen til et hus, og det eneste, der er ude foran, er en brændestabel, der nærmest er sat op med lineal. Og så kommer vi ind. Og inde over sofaen står der bare "Gwitch'in Nation", og det er Gwitch'in-indianere. Og så står der bare billeder af ham til hest med pistolen ved siden ude på jagt og af hans kone og sådan noget. Mens han står og laver te til mig, spørger han, hvorfor jeg rejser sådan. "Ja-

men, jeg kan godt lide at vandre og møde dyrene og sådan noget." Om jeg skød dem? Så sagde jeg "Nej! Jagtloven siger nej, og jeg kan heller ikke lide at skyde en ren for eksempel og så ikke kunne udnytte det hele. Jeg vil gerne bruge det hele." "Det er godt", siger han "fordi man skal bruge alt af dyrene." Og så siger han "Du er god nok. Indianere ville aldrig rejse som dig, men det lyder som en spændende tur." Og så begynder han at fortælle mig om deres kampe mod olieindustrien og alt muligt andet for deres naturområder.

Bjørn: Tror du lige, at han skulle se dig an?

Erik: Han skulle lige se mig an, og så sidder vi har en hyggelig snak. Og så lige pludselig siger han "Posthuset er åbent" Og så, ud af ingenting, rejser vi os, så går vi ud, så fræser vi ned til posthuset, og så kan jeg se oppe i det fjerne, at der kommer en dame småløbende ned og åbner. Og så da hun åbner, siger han farvel. Så giver jeg ham hånden og siger "Skulle du ikke på posthuset?" Og så siger han ikke noget. Og så kører han bare. Og så har jeg fået at vide af de andre, at det er hovedhøvdingen, den ceremonielle høvding, for alle Gwitch'in. De er ca. 2000 indianere. Han boede i byen, så jeg er næsten sikker på, at det var ham, jeg var hjemme ved.

Bjørn: Og han skulle lige se, hvad du var for en skør starut.

Erik: Ja, han havde hørte om, at der var en eller anden i byen.

Bjørn: Der kom ud fra vildnisset... Erik, du fortæller flere gange om denne krydsning af floder. En af de historier, jeg også husker bedst - i hvert fald de videoer, du har vist mig - er jo store floder, du skal krydse. Og der er især en af dem, der volder dig problemer.

Erik: Ja, der er ingen tvivl om, at når man er i vildmarken, så er der jo masser af små floder. Jeg gik jo også højt for ligesom at få dem ved udspringet. Men på grund af, at der havde været meget sne det år og oversvømmelser, så var ham piloten blevet nødt til at sætte mit tredje depot 30 kilometer sydligere. Og det gjorde ligesom, at der ikke var nogen grund til at gå oppe i bjergene. Så for at gå ned, kunne jeg lige så godt ligesom lave en halvbue ned. Og det gjorde, at jeg ramte et par store floder. Den første, jeg ramte, var en stor flod, der er cirka 70 meter bred. Og vandet er jo ikke ret varmt. Altså 4-5 grader. Den kunne jeg ligesom tage i et sving, så ved at gå i vandet med regntøj på. Så

jeg tager regntøj på ikke andet og så støvler, og så binder jeg elastikker rundt om nede ved benene og om maven for ikke at få vandgennemstrømning og for ikke at få snitsår af grene, og så svømmer jeg over. Men der kunne jeg ligesom blive spulet over. Jeg var sådan "Jeg kan sgu bare det der. Jeg har haft nok koldt vandstræning i Jægerkorpset" og alt det der. Så kommer jeg til en rigtig stor flod, der er endnu bredere. Og der er ikke nogen sving. Altså, det er sådan en, der bare bugter sig jævnt dernedad. Så jeg ikke ligesom få et sving, hvor jeg kan få energi til at blive spulet over. Så tænker jeg "Men det er jo gået godt de sidste par gange". Jeg ved, det er koldt, så jeg gør mig klar og ved, at jeg nok skal være i vandet et godt stykke tid. Jeg bliver mentalt klar og sætter kameraet op ovenpå. Det skal jo se godt ud. Og så svømmer jeg ud. Og jeg når ikke ret langt ud, før jeg kan mærke, at hovedstrømmen i denne her er megakraftig. Så det varer ikke ret længe inden, at jeg begynder at blive underafkølet. Og det har jeg prøvet mange gange før, så jeg begynder ligesom at finde et jævnt tempo at svømme i. Men jeg kan se, at jeg ikke kommer over, så jeg bliver bare ved med at svømme. Og selvom det ikke er ret lang tid, så varer det længe, inden jeg ligesom kan fornemme, at nu begynder jeg at komme over. Og da jeg så endelig kommer over på den anden side, er jeg helt færdig. I denne video ligger jeg bare og skriger og råber og er glad for at være ovre.

Erik (videooptagelse): Det var en lang tur. Det var en rigtig lang tur! Ikke flere af dem! Fuck!

Erik: Jeg er faktisk kun derude i tre et halvt minut, men den der følelse af, at kroppen lukker ned, den er ikke fed.

Bjørn: Det er sjældent, man ser dig presset, Erik.

Erik: Ja, det var sådan en, jeg plejer at en 97 procents. Og der var jeg bare glad for alle de gange, jeg var blevet hældt i koldt vand i Jægerkorpset.

Bjørn: 97 procent?

Erik: Ja, at der var tre procent tilbage at give.

Bjørn: Nå, ok på den måde. Så var du godt nok langt nede.

Erik: Og der var jeg bare glad for al den træning, jeg har haft i militæret. Og det er jo igen: Man skal ikke kaste sig ud i noget... Det er jo igen, fordi jeg har prøvet mange ting før. Men jeg skal ikke gøre det der igen.

Bjørn: Erik, du får jo en ret sjov souvenir, som jeg ved står hjemme på arbejdsbordet. Fortæl om den.

Erik: Efter 60 dage til fods, hvor jeg vandrer derudaf, og hvor jeg har gået de 50 af dagene, så har jeg tilbagelagt disse 900 kilometer og kommer til en stor slette, hvor Noatak River er. Og det er dér mit depot med denne packraft ligger. Og det ligger oppe ved en sø. Men jeg lægger mig ned ved floden, for jeg skulle til at padle gummibåd. Så når jeg lægger min rygsæk og siger "Dette er lejren", så går jeg altid i en cirkel på tyve meter, for ligesom at sikre mig, at det er det fladeste sted. Der står en busk, og så tænker jeg "Hvad fanden er det?" Så kigger jeg ind i busken, og så ligger der en død ulv inde i busken, som er rent skelet. Og der ligger et helt intakt ulvekranie med alle tænder og det hele. Og jeg har aldrig kunnet bære noget med på dette tidspunkt, men jeg skal over i en gummibåd, så jeg kan faktisk tage kraniet op. Og det er ligesom min gave fra naturen, som jeg tager med hjem. Det var jo en fantastisk ting lige at tage med ned og så hente gummibåden og få det hele pakket sammen.

Bjørn: En gave i forhold til, at nu har du overstået vandreturen, og nu skulle du fortsætte.

Erik (videoptagelse): Det er jo et fantastisk minde at have.

Bjørn: Og så dukker der jo fantastisk mange smukke oplevelser op, også på denne packraft - altså denne oppustelige jolle. Der er dette, som du tror, er en træstub, som ikke er det?

Erik: Jeg kommer jo faktisk i gang, og så er det sådan, at da jeg kommer dernedad - jeg har mødt masser af grizzlybjørne nu og har også mødt ulve og sådan noget - så ligger der en træstamme inde på denne stenstrand. Og så tænker jeg "Ha! Det ligner, at den har ører"

Bjørn: "Er jeg ved at blive skør?"

Erik: Og man kan more sig over de mest dumme ting, når man er ude alene. Altså "Ha! Det ligner sku da en jærv" og sådan noget. Og da jeg så løfter den op, kan jeg bare at se, at det er en jærv. Jeg har aldrig set en jærv. Jeg synes, at jærven er det mest sindsyge dyr.

Bjørn: Det er Wolverine, ikke?

Erik: Jo, de kan angribe rener og springe ned på dem, selv om de ikke er så store. Og de kan jage bjørne væk nogle gange. De er så aggressive. Og det er sådan et mytisk dyr, som egentlig også er ådselæder.

Bjørn: Jeg har heller aldrig set én, og jeg har kigget og kigget i Finland og kun set spor fra.

Erik: Og så sad den simpelthen der og spiste fisk og havde ikke set mig. Så jeg når at få kameraet op, og det er ikke nogle gode billeder, men... Da den så opdager mig, løber den op a stenstranden og når at stoppe en gang og kigge på mig. Og så løber den væk. Og det er igen disse små sekunder, som man kan leve på i flere dage, når man endelig fik set en jærv.

Bjørn: Du fortæller, at du møder 34 bjørne. Vi andre var jo bukket under af angst mange gange. Fortæller, hvad du gør, når disse bjørne kommer.

Erik: Jamen, jeg har aldrig oplevet en bjørn være aggressiv. Jeg er ikke sådan en, der siger, at jeg er bjørnehvisker og ikke tror på selvforsvar. Det hjælper altid at stå med en stor pistol i hånden og en peberspray i den anden. Men alle bjørnene har opført sig naturligt. De er nysgerrige. Men når det går op for dem, at dette er noget, de ikke kender, så løber de. Og det er min oplevelse med vilde dyr. Når man snakker om bjørne og isbjørne og ulve og sådan noget, så angriber de meget sjældent noget, de ikke ved, hvad er. For det er en alt for stor risiko at angribe noget, som du ikke ved, om du kan klare. Så vi har haft nogle møder, hvor vi siger "Uh! Vi var lige ved at gå ind i hinanden. Farvel og tak." Og for eksempel - lige dengang, jeg skulle starte på packraften - hører jeg et ordentligt plask, og så går jeg ud. Det sådan en varm dag, hvor man sidder i underhakker, og jeg sveder inde i teltet. Hvis du er udenfor, så er der myg. Så jeg går ligesom

ud, og så står jeg og kigger: Der kommer en grizzlybjørn svømmende. Og igen inde i hovedet: "Ahr, det var sgu da hyggeligt." Så jeg står og kigger på grizzlybjørnen, tænkte jeg "Jeg skal til at hente mit kamera." Den svømmer jo. Og så kigger jeg ud af øjenkrogen, og så kigger jeg ned til højre. Og nede i vandet der ligger der en lillebitte grizzlyunge, som er blev taget af strømmen og er blevet skubbet over til det sving, hvor jeg står. Så det er en unge, der er ved at blive spulet i land ved min lejr, og så er det en mor, der er på vej tilbage efter sin unge. Så der får jeg en lille smule travlt lige pludselig med at hente en pistol.

Bjørn: Så du ikke står i midten af dem?

Erik: Ja. Så jeg skynder mig ligesom ud, og så råber jeg for at være sikker på, at den har set mig. Og så da ungen kommer væk fra hovedstrømmen, så kan den faktisk godt svømme lidt, og så svømmer den hen til moren, som står på bagbenene i vandet. Og så står hun bare og kigger på mig. Jeg står og råber ad dem. Og så går hun stille og roligt mod land. Og så er det, jeg stormer tilbage efter mit kamera. Og det sjove er, at jeg står der og råber, og så er de 15-20 meter fra mig nede i et elvleje, der er. Og den der lille unge står bare og kigger tilbage. Jeg har et billede, hvor den bare står og kigger tilbage og tænker "Hvorfor helvede råber han." De er fuldstændigt ligeglade. Og da vi ligesom har fundet ud af hinanden, så lusker de op, og så går de 3-400 meter langs floden, til hun finder et bedre sted. Og så ser jeg faktisk en halv time efter, at de har krydset denne gang. Men lige nu var jeg godt klar over, at det ikke er godt at være imellem en unge og en mor, så der er jeg lige oppe og markerer det.

Bjørn: Du nævner selv myggene, som er noget, som kan drive de fleste vildmarksfolk til vanvid, og som formentlig også er ved at drive dig til vanvid. Hvad gør du for at passe på dig selv med dem?

Erik: Jeg er mega myggestærk, skal det siges i første omgang. Jeg hæver ikke af myggestik. Jeg har en myggejakke på, men jeg kan ikke lide at have noget foran øjnene. Så jeg har sådan, at jeg kan lukke af. Men ofte går jeg bare med myggenettet over panden og ned om ørene, så de ikke kravler ind i ørene. Og så tager jeg bare stikkene. Dog, når det var allerværst... I en uges tid var jeg i sådan noget moseområde. Der var jeg ude at tisse om aftenen og kunne ikke forstå, at jeg ikke kunne sove, indtil det gik op for mig, at jeg havde fået så mange myggestik. For jeg gik og bakkede og tissede for ikke at få for

mange stik. Så det endte faktisk med, at når jeg skulle tisse, så tissede jeg i en pose og hældte det ud, fordi ellers kunne jeg ikke sove for myggestikkene. Men det var, skal jeg sige, måske 8-10 gange, at det var sådan på turen. Ellers var det bare jævnt med myg, hvor man ikke har lyst til at sidde ude. Og så var der selvfølgelig perioder uden. Og så var der perioder med knot også: Disse små sandfluer, som er endnu værre.

Bjørn: Det er jo sådan, at rensdyrene kan forlade deres børn og hoppe i floden, fordi de er ved at blive skøre af det.

Erik: De kan dø af stress af det, og det er virkelig slemt. Og jeg kunne også mærke det. Hvis der var mange myg, så så du heller ikke rener eller elge. Altså de går væk. Så når man så en ren, så tænkte man "Yes! Så er det fint."

Bjørn: "Her er der godt." Du møder jo en meget presset ren?

Erik: I starten møder jeg lidt rener, og så er der en lang periode, hvor jeg ikke møder rener, fordi de trækker i en stor cirkel oppe i Alaska, hvor de føder oppe nordpå, og så cirkler de rundt. Og så var jeg begyndt at padle og begyndte at se renerne igen. Og en dag, hvor jeg padler - man kender jo floderne, der æder sig ind i tundraen, og så er der nogle store skrænter - hvor jeg sidder og kigger på skrænterne, og så kan jeg love jer for, at det næsten ligner, at der kommer en ren løbende ud over skrænten. Ligesom en skateboardrampe. Og den vælter bare ned af skrænten, og jeg kan bare se den trækker vejret tungt, og der står fråde ud af munden på den. Så går den ligesom ned mod vandet, og så får den øje på mig. Og så står den helt stille. "Jeg er her ikke." Og så dukker den hovedet, så jeg kan se, at geviret er lige nøjagtig under kanten, og så står den bare helt stille. Jeg er sådan lige 30 meter fra den endnu. Så tænker jeg bare "Den dér, den er jagtet". Så jeg får bare mit kamera frem og får nogle billeder af den.

Bjørn: Hvad tænker du?

Erik: Jeg tænker, der er ulve efter den, så jeg sidder hele tiden og venter på, om der kommer ulve frem oppe over kanten. Men det gør der ikke. Så lige da jeg driver forbi den, da den fornemmer, at jeg er drevet forbi, så går den i vandet og svømmer over. Men jeg har aldrig set en ren så presset før, så jeg håbede virkelig, at ulvene ville komme.

Bjørn: Den har på en eller anden måde fået sat dem af?

Erik: Den er simpelthen løbet fra dem, tror jeg. Og så har de måske fornemmet mig, for jeg så dem ikke dér. Men det er en fantastisk oplevelse igen.

Bjørn: Du får en noget dramatisk oplevelse i et telt, hvor der er en bjørn halvvejs på vej ind i teltet.

Erik: Ja, efter alle disse dejlige bjørnemøder, hvor jeg ligesom har kunnet styre det, så er der en nat... Man siger jo, at man ikke skal lave mad i et telt, men det kan jeg ikke overholde. Jeg laver ikke stegemad. Det eneste, jeg gør, er at tage mit affald, pakke det i vandtætte poser og lægge affaldet 15 meter væk. Og så så vælger jeg at sove med revolveren på den ene side og kniven på den anden side. Og jeg sover fint. Men alligevel, den aften hører jeg lige pludselig en lyd. Bare af ren refleks ruller jeg ud efter pistolen, og så råber jeg bare. Og det samtidig med at jeg råber, så hører jeg et kæmpe fnys. Så er der lige stille i et splitsekund, og så er det ligesom om mit telt bliver bombarderet af sten. Og så hører jeg bare noget, der dunker væk derudaf. Så får jeg åbnet indgangen og ser i aftenskumringen en grizzlybjørn, der tæsker væk. Og så næste morgen, da jeg står op, så kan jeg egentlig godt se, at jeg ligger nede ved floden. Så det er en grizzlybjørn, der er kommet ud ti meter fra mig, fra buskadset. Og så er den ligesom løbet ned af skrænten. Og så har mit telt været der.

Bjørn: Fair nok, at den blev overrasket.

Erik: Ja. Så lige der, da vi råber af hinanden, er vi næsten rendt sammen. Og så kan jeg bare se, da der begynder at sprøjte sten på. Der ser jeg nogle fodsporsmærker. Man kan ligesom se, at den bare har kastet sig væk. Og så kan man ligesom se, at den er løbet væk. Det er jo synd, at den bliver bange. Men jeg er også glad for det der, fordi det bekræfter mig bare i reaktionen, at vi er lige bange for hinanden.

Bjørn: Men kan du falde i søvn igen efter sådan en oplevelse?

Erik: Ja, for jeg så den løbe væk. Der er jeg rimelig rolig. Men man skal selvfølgelig have dyb respekt for det, som jeg siger. Altså, der er folk, der er blev spist.

Bjørn: Men den der kniv, Erik, hvad vil du med den? Du skal jo ikke op at slås med den? Er det for at skære dig ud?

Erik: Jeg har altid en kniv liggende, også i et normalt telt. Jeg laver jo mad ude i apsis og sidder med en brænder. Hvad nu hvis der ligger en glød, og der går ild i et telt? Så brænder man lynhurtigt. Så jeg har altid en kniv liggende. Og i teorien, hvis nu at teltet kollapser ovre ved pistolsiden, så har jeg stadigvæk kniven. Så uanset hvilken side jeg går til, så er der et eller andet.

Bjørn: Det er også en af de faste rutiner, at du ved lige præcis, hvor disse ting ligger inde i teltet?

Erik: Jeg har altid en kniv hængende, som er nem at tage.

Bjørn: Fortæl om afslutningen på din tur. Hvor langt padler du, Erik?

Erik: Det bliver 660 kilometer i gummibåden. Og det er jo en fantastisk august, her sidst i august, og det er så flot med efterårsfarverne, der begynder at komme, og tågen, der begynder at lægge sig, og det begynder at nærme sig med nattefrost. Grizzlybjørnene æder jo laks, så laksene ligger døde over alt og flyder i vandet. Jeg har aldrig set så mange laks. De har et festmåltid. Og så kommer jeg ud til havet, hvor der er et vadehavet. Og så er der fire kilometer over til en by ude på en lille ø, der hedder Kotzebue. Jeg fejrer jo, at jeg er færdig. Og så tænkte jeg, at jeg padler over til Kotzebue. Og det er sådan et mærkeligt dilemma, når man kommer ud. For du kommer ind i et civiliseret samfund med 2.000 mennesker. Da jeg kommer padlende ind, er der jo ikke nogen, der ved, hvad jeg har lavet. Jeg er på en måde lykkelig, og jeg er ked af, at jeg skal forlade det. Så kommer jeg ind i havnen.

Bjørn: Der står ikke nogen velkomstkommité med flag?

Erik: Der er hverken pressen eller noget som helst. Jeg kan huske, at jeg lægger ind med båden og skal orientere mig. Jeg står ligesom og ligner et spørgsmålstegn, og så kommer der to inuitter gående. Så kigger de på mig og spørger, hvad fanden jeg har lavet. Så siger jeg "Jamen, jeg har rejst Alaska på tværs." "Nå, og hvordan det." "Jeg

har lige gået der." Og så siger de "Har du set Yeti?", som betyder den afskyelige sne-
mand. Så siger jeg "Nej, jeg har ikke set Yeti". "Jamen, så kan han lide dig", sagde de,
og så vendte de bare om og gik.

Bjørn: Det kan de jo have ret i.

Erik: Og ikke noget "Aha!" eller "Vildt", men bare et "Nå!" Så går jeg op og bestiller en
flybillet ud næste morgen. Det jeg har efter alle ekspeditioner er bare en tom følelse, og
der går altid en uge til 14 dage, før det ligesom vokser på mig, og så bliver jeg mega-
stolt af mine ture og husker alt det fede.

Bjørn: Man skulle tro, at du kom i mål - dette mål, du selv har sat dig, Erik - og bare var
lykkelig over, at du egentlig gennemførte det. Hvad er det for en tom følelse, du står
med?

Erik: Selvfølgelig er jeg lykkelig over det. Der er et eller andet fedt ved at eksekvere
ting. At planlægge noget i måske et år eller to og så gennemføre det. Det er jeg vildt
lykkelig over. Men jeg elsker jo at være derude. Og når jeg er derude så længe, så bli-
ver det en ny hverdag for mig. Og det er min passion at være derude, så det er sådan
ambivalent at lægge noget, man elsker bag sig, men også noget, man glæder sig til at
få overstået og se sin kæreste og sin datter igen. Men disse kontrastting sætter mig ba-
re i en tom følelse. Jeg er meget lidt imponeret af mig selv, så jeg skal ligesom lige lan-
de. Og når det kommer lidt væk, så tænker jeg "Jeg mødte jo også grizzlybjørne der" og
"Renen, der kom ud" og... Og når jeg ligesom ser billederne igen, når jeg kommer hjem,
så sætter det sig på mig. Og så er jeg jo så heldig, at jeg lever af foredrag og bøger. Og
når jeg så gennemgår det hele igen, jamen så vokser det jo endnu mere på mig.

Bjørn: Du har jo ofte haft din datter Karen med på mange, også store og hårde, ekspe-
ditioner. I plejer at tage afsted i 45 dage.

Erik: Ja.

Bjørn: Er det noget, der også giver noget energi, at tænke på, at I skal af sted igen? At
du planlægger disse ting?

Erik: Det er jo faktisk imellem de to ture, vi har snakket om i dag i '12, hvor jeg er afsted i 45 dage med min datter første gang, da hun er 3 et halvt år. Og det gør vi hvert tredje år. Og det var så den fjerde tur her i sommers, hvor vi var i Grønland i 45 dage i dobbeltkajak.

Bjørn: Wauw.

Erik: Og det var jo også at tage ud og se på historien. Altså hvor nordboerne boede. Møde lidt grønlandere. Og så havde vi jo pukkelhvaler helt inde ved kajakken og polarræve og alt det. Så det er det samme, jeg prøver at give hende, men skruet ned i tempo og ambitioner, så hun også kan være med. Dem eneste ambitionen i det er jo, at det er 45 dage, vi er ude.

Bjørn: Hatten af for Karen, at hun følger med sin hardcore far på store ekspeditioner!

Erik: Ja, nu må vi se, hvornår hun bliver for teenager til det.

Bjørn: Tusind tak for din stærke historie.

Erik: Jamen, selv tak. Og allesammen skal jo bare huske, at eventyret starter i baghaven. Man behøver ikke lave det samme som mig.

Bjørn: Den yderste grænse er produceret af Kontoret Juhl og Brunse for Vores Tid og 24syv med Bjørn Van Overeem som sikker kaptajn bag lyden. En særlig tak til det Dimitrios, TV2 og Danmarks Radio. Find serien på www.vores.tid.dk eller dér, hvor du normalt finder dine podcasts.